

§ 201

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran talousarvioaloitteesta fysioterapeuttivirkojen perustamisesta kouluihin opiskeluterveydenhuollon ja liikunnan tueksi

HEL 2020-003290 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran talousarvioaloitteesta fysioterapeuttivirkojen perustamisesta kouluihin opiskeluterveydenhuollon ja liikunnan tueksi seuraavan lausunnon:

Lasten ja nuorten vähäisestä liikkumisesta johtuviin ongelmiin tulee puuttua ennaltaehkäisevästi. Alle kouluikäisistä lapsista liikkuu suositusten mukaisesti 10 - 20 %, peruskoululaisista suositusten mukaisesti liikkuu kolmannes ja toisen asteen opiskelijoista noin viidennes. Hyvinvoinnin sekä tuki- ja liikuntaelin vaivojen ehkäisemisen näkökulmasta keskeistä on liikkumisen lisääminen kaikissa ikäryhmissä. Liikkumista pyritään lisäämään kehittämällä toimintaympäristöjä sekä toimintakulttuuria varhaiskasvatuksen yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa.

Helsingin kaupungissa lasten ja nuorten liikkumattomuuteen puututaan monipuolisesti Helsingin kaupungin liikkumisohjelmassa (kaupunginhallitus 3.12.2018, 790 §) määriteltujen tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti. Lasten ja nuorten terveyttä sekä hyvinvointia edistetään ensisijaisesti lisäämällä arki- ja hyötyliikkumista, sekä vähentämällä istumista. Liikkumattomuuden ongelmaan vastataan motivoimalla, kannustamalla ja lisäämällä tietoisuutta sekä aktiivisella yhteistyöllä eri toimijoiden kesken. Liikkumisen edistäminen on yksi Helsingin kaupunkistrategian 2017 - 2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) painopisteistä. Liikkumisen edistämiseksi keskeistä on aktivoita perheitä liikunnalliseen elämäntapaan, sekä lisätä liikkumista koulu- ja opiskelupäivien aikana.

Kouluikäisille on suunnattu monipuolisesti erilaisia toimenpiteitä, joilla pyritään puuttumaan lasten ja nuorten liikkumattomuuteen. Perusopetuksessa kaikki kaupungin koulut ovat rekisteröityneet valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan. Ohjelmassa keskeistä on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen ja istumisen vähentäminen. Liikkumisohjelman toimenpiteenä on myös liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen ja edullisen tai maksuttoman matalan kynnyksen harrastustoiminnan kehittäminen. Matalan kynnyksen harrastetoimintaa tarjotaan alakoululaisille EasySport-toimintana ja

yläkoululaisille FunAction-harrasteliikuntana. Vuonna 2019 kyseisiin toimintoihin kertyi yli 70 000 käyntikertaa.

Toisella asteella valtakunnallisessa Liikkuva opiskelu -ohjelmassa on mukana koko Stadin ammatti- ja aikuisopisto sekä kuusi Helsingin kaupungin lukiota. Tavoitteena on laajentaa ohjelma kaikkiin Helsingin kaupungin lukioihin vuoteen 2021 mennessä. Kaupungin matalan kynnoksen liikuntatarjonnasta toisen asteen opiskelijat voivat osallistua joko 13–17-vuotiaille suunnattuun FunAction-liikuntaan tai 18–29-vuotiaille suunnattuun NYT-liikuntaan. Varsinaisen liikuntatarjonnan lisäksi NYT-liikunnan palveluna on liikuntaneuvonta, jossa tuetaan nuorta henkilökohtaisen ja ryhmäneuvonnan keinoin. Liikuntaneuvonnan tavoitteena on edistää nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia liikunnan ja ohjauksen keinoin, tarjota toiminta- ja työkykyä lisäävää liikuntaa, sekä edistää koulukuntoisuutta ja liikunnallisuutta elämäntapana.

Lasten ja nuorten liikkumattomuuteen puututaan myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vuosittain toteutettavat terveystarkastukset sisältävät myös liikuntaneuvontaa. Liikkumisen edistäjänä terveydenhoitaja tunnistaa, tukee ja ohjaa liikunnallista elämäntapaa tukevien toimintojen pariin. Tavoitteena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Yläkouluikäisille nuorille on tarjolla myös henkilökohtaista tukea ja ohjausta liikunnalliseen elämäntapaan koulujen personal trainer -toiminnan eli KoulupT-toiminnan muodossa. Tällä hetkellä toimintaa toteutetaan 16 koululla ja tänä syksynä toimintaa laajennetaan vähintään kuuteen kouluun. Tällä hetkellä toiminnan parissa on ollut yli 100 nuorta. KoulupT-toimintaan ohjautuminen tapahtuu opettajan, oppilashuollon, kouluterveydenhuollon tai nuoren vanhempien toiveesta.

Lasten ja nuorten liikkumattomuuteen ja fyysiseen hyvinvointiin kiinnitetään huomiota myös 5.- ja 8.-luokalla toteutettavien fyysistä toimintakykyä mittaavien Move!-mittausten avulla. Mittaukset mahdollistavat ennaltaehkäisevän otteen lasten ja nuorten toimintakyvyn edistämiseksi ja mittausten antama informaatio voi toimia herätteenä lapsen tai nuoren ohjaamiseen kouluterveydenhuollon palvelujen piiriin. Helsingin kaupunki on sitoutunut mittausten kehittämiseen ja on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa suurten kaupunkien Move!-mittausten kehittämishankkeessa. Helsingissä Move!-mittausten kehittämisestä vastaa moniammatillinen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstöstä koostuva ohjausryhmä.

Liikkumistaitojen edistäminen kuuluu myös perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen opetussuunnitelmien sisältöihin. Fyysisen, sosiaalisen sekä psyykkisen toimintakyvyn tukeminen ja terveysosaamisen

kehittäminen kuuluvat liikunnan ja terveystiedon sisältöihin perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Ammatillisessa koulutuksessa työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen on pakollinen tutkinnon osa. Näiden osa-alueiden opetuksesta vastaavat opettajat, jotka ovat asiantuntijoita liikuntataitojen edistämisessä.

Helsingissä edistetään kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten liikkumista muun muassa edellä esitetyin keinoin. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä sosiaali- ja terveystoimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön jatkamista ja kehittämistä vähäisestä liikkumisesta johtuvien vaivojen ennaltaehkäisemiseksi.

Talousarvioaloitteessa esitetään, että kaupunki varaa vuoden 2021 budjettiin rahaa pilottikokeiluun, jossa palkataan fysioterapeutteja koulujen opetuksen ja opiskeluterveydenhuollon tueksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten fysioterapia on sosiaali- ja terveystoimen tuottama palvelu, johon ohjaututaan pääsääntöisesti terveydenhuollon eri toimijoiden suosituksesta, eikä täten kannata aloitteessa esitettyä erillistä pilottikokeilua. Sosiaali- ja terveystoimiala päättää omien määrärahojensa kohdentamisesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Panu Hatanpää, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27095
panu.hatanpaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Arja Karhuvaaran ja kolmen muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta fysioterapeuttivirkojen pe-

rustamiseksi kouluihin opiskeluterveyden ja liikunnan tueksi. Aloitteessa esitetään vuoden 2021 budjettiin varattavaksi rahaa pilottikokeiluun, jossa palkattaisiin fysioterapeutteja kouluihin opetuksen ja opiskeluterveydenhoidon tueksi ennaltaehkäisemään liikkumattomuudesta aiheutuvia haittoja.

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös sosiaali- ja terveystoimialalta ja kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialalta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Panu Hatanpää, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27095
panu.hatanpaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano